

University of Groningen

GPV en RPF kunnen best fusie aangaan

Hippe, Joop; Voerman, Gerrit

Published in:
Trouw

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version
Final author's version (accepted by publisher, after peer review)

Publication date:
1997

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):
Hippe, J., & Voerman, G. (1997). GPV en RPF kunnen best fusie aangaan. *Trouw*.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

uit: *Trouw*, 19 april 1997

GPV en RPF kunnen best fusie aangaan

Joop Hippe en Gerrit Voerman

Een groep prominente leden van GPV en RPF heeft deze partijen opgeroepen te komen tot een gezamenlijk program en een gemeenschappelijke lijst bij de Kamerverkiezingen van 1998. Deze ontwikkeling kan als een logische stap worden gezien in de electorale samenwerking van GPV en RPF. Men kan zich zelfs afvragen of de toenadering tussen hen beide al niet zover gevorderd is, dat fusie tot de mogelijkheden is gaan behoren. De auteurs zijn werkzaam bij het Documentatiecentrum Nederlandse politieke partijen.

Enige tijd geleden zou de gedachte van een fusie van GPV en RPF volstrekt ondenkbaar zijn geweest. Na de oprichting van de RPF in 1975 was de relatie met het GPV lange tijd gespannen. Dit had te maken met de ontstaansgeschiedenis van de Federatie.

In 1966 werd het Nationaal Evangelisch Verbond (NEV) gevormd door personen die ontevreden waren over de 'linkse' koers van de ARP. Zij waren het eens met het program van het GPV, maar konden daarvan niet lid worden omdat zij niet tot de Gereformeerde Kerken-vrijgemaakt behoorden. Het NEV fungeerde als steunorganisatie van het GPV, maar na enige tijd werden de banden verbroken. Het NEV werkte vervolgens mee aan de totstandkoming van de RPF. In tegenstelling tot het GPV kende de Federatie een interkerkelijke achterban (Nederlands-, christelijk-, hervormd- en synodaal-gereformeerden; en leden van evangelische kerkgenootschappen als baptisten en aanhangers van de Pinkstergemeenten).

De historische ergernissen en kerkelijke verschillen bleken uiteindelijk in de praktijk geen belemmering te zijn voor electorale samenwerking. Vanaf het einde van de jaren '70 trokken GPV en RPF bij gemeenteraadsverkiezingen in toenemende mate met elkaar op en vormden zij gemeenschappelijke fracties. Ook de SGP was daarbij vaak betrokken, maar haar afwijzende standpunt ten aanzien van de kandidaatstelling van vrouwen maakt de samenwerking met deze partij sinds kort moeilijker. Bij de Statenverkiezingen schoven GPV en RPF in 1982 in drie provincies hun lijsten ineen; in 1987 en 1991 geschiedde dat viermaal; in 1995 vijfmaal. Hierboven komen nog de lijstineenschuivingen van de twee met de SGP. Bij de Europese verkiezingen werkt het drietal sinds 1984 samen.

Tegen deze achtergrond ligt lijstineenschuiving en een gezamenlijk program bij de komende Kamerverkiezingen alleen maar voor de hand. De raads- en statenleden onder de ondertekenaars van de oproep vormen daarvan het levende bewijs. Zo'n gemeenschappelijk optreden is het sluitstuk van een ontwikkeling die nu inmiddels een kleine twintig jaar gaande is. Het tegenargument dat bij een gemeenschappelijke lijst op landelijk niveau de identiteit van de partij in het gedrang raakt is op zich wel juist, maar dit proces is met de hierboven geschetste ontwikkelingen al enige tijd gaande.

Samensmelting

Zal een lijstineenschuiving echter het eindstation zijn van de samenwerking tussen GPV en RPF? Of is het zo dat zij hiermee een stap zetten naar een volledige samensmelting op termijn?

Vastgesteld kan worden dat GPV en RPF het op veel punten met elkaar eens zijn. Voor beide partijen is Gods Woord de kern van hun grondslag. De Bijbel vormt het primair bindende element voor de leden. Zij binden allebei de overheid als zodanig direct aan Gods wet. Het gaat hun om een christelijke staat, wat ook in de grondwet tot uitdrukking zou moeten komen. Anders dan de SGP aanvaarden zij daarbij de geestelijke vrijheid, zoals die gestalte krijgt in de klassieke grondrechten. Ook hebben GPV en RPF geen enkele moeite met de politieke participatie van vrouwen.

Ondanks de overeenstemming over deze fundamentele zaken lijken er momenteel voor een fusie in ieder geval toch twee hindernissen te bestaan, een ideologische en een organisatorische.

De eerste betreft de positie van de belijdenis, waarover momenteel een commissie uit beide partijen zich beraadt. Bij het GPV maken in de statuten de 'Drie formulieren van enigheid' op kristalheldere wijze deel uit van het grondslagartikel. De RPF heeft over de belijdenisgeschriften een vagere formulering in haar statuten opgenomen. In GPV-kringen meende men dat de RPF daarmee slechts een klein deel van de belijdenisformulieren politiek van belang verklaarde en niet alles, zoals het Verbond. In 1985 preciseerde de RPF haar mening, waarmee zij dichterbij de buurt kwam van het GPV. Op zijn beurt nuanceerde het Verbond de laatste tijd zijn standpunt. In 1995 stelde de partijcommissie 'Belijdenis en politiek' dat de belijdenis niet overvraagd mag worden: het is geen politiek handboek. Ook meende zij dat de vraag of de hele belijdenis politiek relevant is, zou leiden tot vruchteloze discussies. Dit alles komt behoorlijk in de buurt van de opvattingen van de RPF. De positie van de belijdenis hoeft dan ook geen echte sta-in-de- weg meer te zijn voor een eventueel samengaan.

De tweede hindernis voor een fusie hangt samen met de eerste maar is meer van organisatorische aard: zij betreft het partijlidmaatschap. Deze kwestie ligt scherper. Lange tijd weerde het GPV niet-vrijgemaakt-gereformeerden - zo niet formeel, dan wel in de praktijk. In 1993 ging het GPV wat meer open. Het Verbond moest geen partij meer zijn van uitsluitend vrijgemaakten, maar open staan voor allen die grondslag, doel en program van het GPV onderschreven en blijk gaven van een openlijk streven naar kerkelijke eenheid.

Het is duidelijk dat op grond van dit criterium niet iedereen die zich gereformeerd noemt, tot het GPV kan worden toegelaten. Dit geldt a fortiori voor de lidmaten van evangelische groeperingen, die de belijdenisgeschriften in het geheel niet of niet geheel aanvaarden maar toch bij de RPF onderdak vinden. Met deze invulling van het partijlidmaatschap door het GPV is een fusie met de RPF waarvan ook het evangelische deel van de achterban van de Federatie deel uitmaakt, voorlopig uitgesloten.

De vraag is echter welke impuls er van lijstineenschuiving en een gezamenlijke fractie zal uitgaan op de toekomstige verhouding tussen beide partijen. Het voorbeeld van

GroenLinks aan het begin van de jaren negentig toont aan dat een parlementair samengaan het begin kan betekenen van een proces dat eindigt in een partijorganisatorische samensmelting. Een gemeenschappelijke fractie heeft bijvoorbeeld consequenties voor de overheidssubsidiering van het wetenschappelijk bureau en de scholingsorganisatie van een partij, hetgeen hun ineenschuiving kan bevorderen. Zo'n gemeenschappelijke fractie kan ook een belangrijke psychologische impuls geven tot het zetten van de laatste stap naar partijfusie.

Daarom kan een positieve beslissing tot lijstineenschuiving door GPV en RPF wel eens verder reiken dan mei 1998, wellicht over de huidige fusie-barriere van het partijlidmaatschap heen.